

obavještenja od strane Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Član 19.

Usaglašenost sa multilateralnim sporazumom

Ako neki multilateralni sporazum, koji se odnosi na bilo koje pitanje obuhvaćeno ovim sporazumom, a koji su prihvatile obe ugovorne strane, stupi na snagu za obje ugovorne strane, ovaj sporazum i njegov Aneks mogu se izmjeniti u skladu sa odredbama tog multilateralnog sporazuma.

Član 20.

Registracija

Ovaj sporazum, Aneks sporazuma i sve njegove izmjene i dopune, registruju se kod Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Član 21.

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu tridesetog (30) dana od datuma prijema posljednje note kojom se ugovorne strane obavještavaju da su ispunjeni uvjeti koji su predviđeni nacionalnim zakonodavstvom za stupanje Sporazuma na snagu.

U potvrdu čega su, dole potpisani, propisno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u Beogradu dana 07.10.2002. godine u dva originalna primjerka, svaki na zvaničnim jezicima Bosne i Hercegovine: hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku, na srpskom i engleskom jeziku. Svi tekstovi su podjednako autentični. U slučaju razlika u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA VIJEĆE
MINISTARA BOSNE I
HERCEGOVINE
dr. Azra Hadžiahmetović, s.r.

ZA SAVEZNU VLADU
SAVEZNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE
Ljubomir Labos, s.r.

A N E K S

- A) Prijevoznici u zračnom saobraćaju koje je odredila Savezna Vlada Savezne Republike Jugoslavije imaju

pravo da obavljaju redovan međunarodni zračni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

Mjesta poletanja	Mjesta međuslijetanja	Mjesta sletanja	Mjesta dalje
Sva mjesta u Saveznoj Republici Jugoslaviji	Mjesta koja će biti naknadno specificirana	Sva mjesta u Bosni i Hercegovini	Mjesta koja će biti naknadno specificirana

- B) Prijevoznici u zračnom saobraćaju koje je odredilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ima pravo da obavlja redovan međunarodni zračni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

Mjesta poletanja	Mjesta međusletanja	Mjesta sletanja	Mjesta dalje
Sva mjesta u Bosni i Hercegovini	Mjesta koja će biti naknadno specificirana	Sva mjesta u Saveznoj Republici Jugoslaviji	Mjesta koja će biti naknadno specificirana

- C) Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju svake ugovorne strane mogu da opslužuje sva mjesta poletanja, mjesta međuslijetanja, mjesta slijetanja ili mjesta dalje bez korišćenja prava pete slobode.
- D) Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana mogu obavljati redovan međunarodni zračni saobraćaj između dvije zemlje i na osnovu "code-share" aranžmana.

Član 3.

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-1849-19/03
8. oktobra 2003. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predsjedništva BiH
dr. Dragan Čović, s.r.

127

На основу члана V тачка 3. д) Устава Босне и Херцеговине, Председништво Босне и Херцеговине, на 30. сједници одржаној 19. новембра 2003. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И РЕПУБЛИКЕ МОЛДОВЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И РЕЦИПРОЧНОЈ ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА

Члан 1.

Ратификује се Споразум између Босне и Херцеговине и Републике Молдове о унапређењу и реципрочној заштити инвестиција потписан у Београду, 9. априла 2003. године на српском, хрватском, босанском, молдавском и енглеском језику, по добијеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на основу Одлуке ПС БиХ број 104/03 од 29. октобра 2003. године.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

СПОРАЗУМ

ИЗМЕЊУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И РЕПУБЛИКЕ МОЛДОВЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И РЕЦИПРОЧНОЈ ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА

Босна и Херцеговина и Република Молдова, у даљем тексту: "Уговорне стране",

У жељи да прошире и ојачају економску сарадњу између двије Уговорне стране на основама равноправности и узајамне користи;

Са наміјером да стварају и одржавају повољне услове за веће инвестирање инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране;

Увидјевши да ће унапређење и реципрочна заштита таквих инвестиција по овом Споразуму допринијети стимулацији пословне иницијативе и повећати економски просперитет обију Уговорних страна;

Споразумјеле су се како сљеди:

Члан 1.

Дефиниције

У циљу овог Споразума:

1. Израз "**инвестиција**" означава сваку врсту средстава инвестираних у циљу стицања економске користи или у другу пословну сврху од стране инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране у складу са законима и прописима ове друге и укључиваће посебно, мада не искључиво:

- а) покретну и непокретну имовину, као и било која друга имовинска права као што су хипотеке и ретенциона права или друга средства обезбјеђења;
- б) удјеле, дионице или било који други облик учешћа у компанијама;
- ц) потраживања новца или било којег извршења које има економску вредност;
- д) права интелектуалне својине као што су ауторска права и њима сродна права, патенти, модели и узорци, трговачки знакови, трговачка имена и знање и умијеће;
- е) пословне концесије дате законом или по уговору, укључујући концесије за истраживање, узгајање, екстракцију и експлоатацију природних ресурса.

Било која каснија промјена облика у којем су средства инвестирана или реинвестирана неће утицати на њихов карактер као инвестиција, под условом да је таква промјена у складу са законима и прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена.

2. Израз "**инвеститор**" означава:

а) у односу на Босну и Херцеговину:

- (i) физичка лица која уживају статус држављана Босне и Херцеговине према законима који су на снази у Босни и Херцеговини, ако имају пребивалиште или главно мјесто пословања у Босни и Херцеговини;
- (ii) правна лица основана у складу са важећим законима у Босни и Херцеговини чије се регистровано сједиште, централна управа или главно мјесто пословања налазе на територији Босне и Херцеговине.

б) у односу на Републику Молдову:

- (i) физичка лица која уживају статус држављана Републике Молдове по закону који је на снази у Републици Молдови;
- (ii) правна лица која су основана, конституисана или на други начин прописно организована према закону који се примјењује у Републици Молдови, као и компаније са правом физичких лица, које имају сједиште и врше стварне пословне активности на територији Републике Молдове.

3. Израз "**приход**" означава износ добивен од инвестиције у одређеном временском периоду и посебно, мада не искључиво, укључује ројалитете или лицендне накнаде, профите, камате, дивиденде, приходе од капитала, хонораре и друге накнаде.

4. Израз "**територија**" означава:

- а) у односу на Босну и Херцеговину: сву копнену територију Босне и Херцеговине, њено територијално море, сву површину, подземље и ваздушни простор изнад, укључујући било коју поморску област смјештену иза територијалног мора Босне и Херцеговине, која јесте или може у будућности бити, према закону Босне и Херцеговине, а сагласно међународном праву, означена као подручје унутар којег Босна и Херцеговина може вршити права у односу на морско дно и подземље и природне ресурсе;
- б) у односу на Републику Молдову: географску област сачињену од земље и подземља, вода и ваздушног простора изнад земље и територијалних вода над којим Република Молдова врши своја суверена права и јурисдикцију, у складу са својим законодавством и међународним правом.

Члан 2.

Унапређење и заштита инвестиција

1. Свака Уговорна страна охрабриваће и стварати повољне, стабилне и транспарентне услове за инвеститоре друге Уговорне стране да инвестирају капитал на њеној територији и допустиће такве инвестиције у оквиру својих закона и прописа.

2. Инвестицијама инвеститора било које Уговорне стране биће у свако доба одобрен поштен и правичан третман и уживаће пуну заштиту и безбједност на територији друге Уговорне стране. Ниједна Уговорна страна неће ни на који начин, неразумним или дискриминаторским мјерама, ометати проширивање, управљање, одржавање, кориштење, уживање или располагање, на својој територији, инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране.

Члан 3.

Национални третман и Третман најповлаштеније нације

1. Свака Уговорна страна ће на својој територији одобрити инвестицијама и приходима инвеститора друге Уговорне стране третман који ни у којем случају неће бити мање повољан од оног који одобрава инвестицијама и приходима својих властитих инвеститора или инвестицијама и приходима инвеститора било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

2. Ниједна Уговорна страна неће на својој територији подвргнути инвеститоре друге Уговорне стране, у погледу проширивања, управљања, одржавања, кориштења, уживања или располагања њиховим инвестицијама, третману мање повољном од оног који пружа својим властитим инвеститорима или инвеститорима било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

3. Одредбе ст. 1. и 2. овог члана неће бити сачињене тако да обавезују једну Уговорну страну да на инвеститоре друге Уговорне стране прошири корист било којег третмана, предности или повластице који резултују из:

- а) чланства или придруживања било којој постојећој или будућој зони слободне трговине, царинској унији, економској унији или сличном међународном споразуму у којем је Уговорна страна чланица или то може постати;
- б) споразума о избјегавању двоструког опорезивања или било којих других аранжмана који се у цјелини или већим дијелом односе на питања опорезивања.

Члан 4.

Национализација и експропријација

1. Инвестиције инвеститора било које Уговорне стране неће бити национализоване, експроприсане, реквизиране или подвргнуте мјерама које имају исти ефекат као и национализација или експропријација (у даљем тексту: експропријација)

на територији друге Уговорне стране, изузев у јавне сврхе које су повезане са унутрашњим потребама и по прописном правном поступку, на недискриминаторској основи и уз брзу, адекватну и ефективну компензацију.

2. Таква компензација ће представљати правичну тржишну вриједност погођене инвестиције непосредно прије експропријације или прије него предстојећа експропријација буде јавно позната на начин који утиче на вриједност инвестиције, зависно од тога шта је раније. Компензација ће укључивати камату по нормалној комерцијалној стопи важећој на тржишту за текуће трансакције, од датума експропријације до датума исплате. Накнада ће бити плаћена у слободно конвертибилној валути и учињена преносивом без одлагања у земљу коју су одредили односни тражиоци.

3. Погођени инвеститори било које Уговорне стране имаће право, у складу са прописима и пред судовима или другим независним органима Уговорне стране која врши експропријацију, на хитно преиспитивање правоважности експропријације, њеног поступка и процјене инвестиције, у складу са принципима утврђеним у ставу 1. овог члана.

Члан 5.

Компензација за губитке

Инвеститорима било које Уговорне стране који трпе губитке, укључујући штете, у односу на своје инвестиције на територији друге Уговорне стране, због рата или другог оружаног сукоба, револуције, државног ванредног стања, побуне, устанка или нерета, биће од стране друге Уговорне стране одобрен третман, у погледу реституције, обештећења, компензације или другог рјешења, не мање повољан од оног који та Уговорна страна одобрава својим властитим инвеститорима или инвеститорима било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

Члан 6.

Трансфери

1. Свака Уговорна страна гарантоваће инвеститорима друге Уговорне стране, након испуњења њихових пореских обавеза, слободан трансфер уплата које се односе на њихове инвестиције у и из своје територије. Такви трансфери укључиваће посебно, мада не искључиво:

- а) почетни капитал и додатне износе потребне за одржавање и развој инвестиције;
- б) приходе од инвестиције;
- ц) средства за отплату кредита који се односе на инвестицију;
- д) приходе од потпуне или дјелимичне продаје или ликвидације инвестиције;
- е) било коју компензацију или друго плаћање који се односе на чл. 4. и 5. овог Споразума;
- ф) плаћања добијена на основу ријешених спорова;
- г) непотрошене зараде и друге накнаде држављана ангажованих из иностранства у вези са инвестицијом.

2. Трансфери ће бити извршени без непотребног одлагања у конвертибилној валути по девизном курсу који се примјењује на дан трансфера.

3. Трансфери ће бити обављени у складу са процедурама које су установљене девизним прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена, а које неће повлачити одбијање, суспензију или денатурализацију таквог трансфера.

4. Уговорне стране обавезују се да таквим трансферима одобре третман не мање повољан од третмана одобреног трансферима који потичу од инвестиција извршених од стране инвеститора било које треће државе.

Члан 7.

Суброгација

1. Ако једна Уговорна страна или агенција коју је она одредила изврши законито плаћање било којем од својих инвеститора, по гаранцији или уговору о осигурању од некоме-

рцијалних ризика, које је дала у односу на инвестицију, друга Уговорна страна признаће, унаточ својим правима из члана 10. овог Споразума, ваљаност суброгације у корист првонаведене Уговорне стране или њене агенције било којег права или потраживања које је имао инвеститор.

2. Уговорна страна или њена агенција на коју су пренијета права инвеститора биће у свим околностима овлаштена на иста права и на исти третман као и обештећени инвеститор, у погледу плаћања која проистичу из тих права.

3. У случају суброгације, како је дефинисано у ставу 1. овог члана, инвеститор неће подносити тужбу или други захтјев, осим ако није овлаштен да тако поступи од стране Уговорне стране или њене агенције.

Члан 8.

Рјешавање спорова између инвеститора и Уговорне стране

1. Било који спор који може настати између једне Уговорне стране и инвеститора друге Уговорне стране у вези са инвестицијом на територији те друге Уговорне стране, рјешаваће се на пријатељски начин путем консултација и преговора.

2. Ако се такав спор не може ријешити на начин из става 1. овог члана у року од три мјесеца од датума захтјева било које стране за рјешавање спора на пријатељски начин, односни инвеститор може покренути спор било пред:

- а) Надлежним судом или административним трибуналом Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена; или
- б) Ad hoc арбитражним трибуналом установљеним према Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL); или
- ц) Међународним центром за рјешавање инвестиционих спорова (у даљем тексту: Центар) путем посредовања или арбитраже, установљеном према Конвенцији о рјешавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, отвореној за потписивање у Вашингтон-у Д.Ц. 18. марта 1965. године (у даљем тексту: Конвенција), у случају да су обје Уговорне стране постале чланице Конвенције.

3. Компанија која је основана или конституисана према законима који су на снази на територији једне Уговорне стране и у којој је прије него што је настао такав спор већина дионица била у власништву инвеститора друге Уговорне стране, биће, у складу са чланом 25. (2) (б) Конвенције, третирана у циљу ове Конвенције као компанија друге Уговорне стране.

4. Ниједна Уговорна страна неће наставити посредством дипломатских канала било који спор који је покренут пред Центром, осим ако:

а) Генерални секретар Центра, или комисија за посредовање или арбитражни трибунал којег је Центар конституисао, не одлучи да спор није под јурисдикцијом Центра; или

б) Друга Уговорна страна буде пропустила да се повинује или да испоштује било коју одлуку донесену од стране арбитражног трибунала.

5. Арбитражна одлука засниваће се на:

- одредбама овог Споразума;
- законима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена укључујући правила која се односе на сукобе закона; и
- правилима и општеприхваћеним принципима међународног права.

6. Арбитражна одлука биће коначна и обавезујућа за обје стране у спору и биће извршена у складу са прописима односне Уговорне стране.

7. Уговорна страна неће се за вријеме арбитражног поступка или извршавања одлуке позивати у виду одбране, приговора, противзахтјева, права на одштету или других разлога, на чињеницу да је инвеститор који је страна у спору добио или ће

добити, сходно уговору о осигурању или гаранцији од политичких ризика, одштету или неку другу накнаду за сву наводну штету или њен дио.

Члан 9.

Консултације и размјена информација

1. На захтјев једне Уговорне стране друга Уговорна страна ће без непотребних одлагања приступити разговорима о тумачењу и примјени овог Споразума.

2. На захтјев било које Уговорне стране, размјениће се информације о утицају који закони, прописи, одлуке, административне праксе или процедуре или политике друге Уговорне стране могу имати на инвестиције обухваћене овим Споразумом.

Члан 10.

Рјешавање спорова између Уговорних страна

1. Спорови између Уговорних страна у вези са тумачењем или примјеном овог Споразума биће, ако је то могуће, рјешавани путем консултација и преговора посредством дипломатских канала.

2. Ако се спор између Уговорних страна не може ријешити на начин из става 1. овог члана у року од шест мјесеци од датума захтјева за рјешавањем, спор ће на захтјев било које Уговорне стране бити поднесен арбитражном трибуналу од три члана.

3. Такав арбитражни трибунал биће конституисан за сваки поједини случај на сљедећи начин. У року од два мјесеца од датума пријема захтјева за арбитражу, свака Уговорна страна именоват ће једног члана трибунала. Та два члана затим ће изабрати држављанина треће државе који ће по одобрењу Уговорних страна бити именован председавајућим трибунала. Председавајући ће бити именован у року од два мјесеца од дана именовања друга два члана.

4. Ако у току периода одређених у ставу 3. овог члана нису извршена потребна именовања, било која од Уговорних страна може позвати Председника Међународног суда правде да изврши потребна именовања. Ако је Председник држављанин било које од Уговорних страна или је на неки други начин спријечен да обави наведену функцију, Потпредседник ће бити позван да изврши потребна именовања. Ако је Потпредседник држављанин било које од Уговорних страна или је такође спријечен да обави наведену функцију, биће позван најстарији члан Међународног суда правде, који није држављанин ни једне од Уговорних страна, да обави потребна именовања.

5. Трибунал ће одредити свој властити поступак.

6. Арбитражни трибунал донијеће своју одлуку већином гласова. Таква одлука биће коначна и обавезујућа за обје Уговорне стране.

7. Свака Уговорна страна сносиће трошкове свог члана трибунала и свог представљања у арбитражном процесу; трошкове Председника и остале трошкове Уговорне стране ће сносити у једнаким дијеловима. Трибунал може, међутим, у својој одлуци наложити да већи дио трошкова сноси једна од Уговорних страна, и та одлука биће обавезујућа за обје Уговорне стране.

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, хрватском и босанском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-2119-9/03
19. новембра 2003. године
Сарајево

Председавајући
Председништва БиХ
др. Драган Човић, с.р.

8. Спор неће бити поднесен Међународном арбитражном трибуналу за рјешавање спора у складу са овим чланом, ако је исти спор већ достављен на рјешавање другом арбитражном суду у складу са чланом 8. овог Споразума све док тај поступак још траје. Ово не утиче на могућност рјешавања спора у складу са ставом 1. овога члана.

Члан 11.

Примјена других правила

Ако одредбе закона било које Уговорне стране или обавезе према међународном праву, које постоје или које ће се касније установити између Уговорних страна као додаток садашњем Споразуму, садрже правила, било општа или посебна, која инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране дају право на повољнији третман од оног који је предвиђен садашњим Споразумом, таква правила ће, док трају и до мјере до које су повољнија, имати предност над садашњим споразумом.

Члан 12.

Примјена Споразума

Овај споразум ће се примјењивати на инвестиције извршене или добијене након његовог ступања на снагу.

Члан 13.

Ступање на снагу, трајање и престанак

1. Овај Споразум биће подвргнут ратификацији и ступиће на снагу на датум на који Уговорне стране буду размјениле ратификационе документе.

2. Овај Споразум остаће на снази за период од десет година од дана његовог ступања на снагу и наставиће да важи ако се не откаже у складу са ставом 3. овог члана.

3. Било која Уговорна страна може, уз давање писменог обавјештења другој Уговорној страни годину дана унапријед, отказати овај Споразум на крају почетног периода од десет година од дана престанка.

4. У односу на инвестиције извршене или стечене прије датума престанка овог Споразума, одредбе свих других чланова овог Споразума остаће на снази за даљњи период од десет година од дана престанка.

5. Овај Споразум може бити измијењен писменим договором између Уговорних страна. Било која измјена ступиће на снагу по истој процедури која се захтијева за ступање на снагу овог Споразума.

6. Овај Споразум важи без обзира на то да ли између Уговорних страна постоје дипломатски или конзуларни односи. У ПОТВРДУ ОВОГА потписани представници, прописно за то овлаштени, потписали су овај Споразум.

САЧИЊЕНО у Београду дана 09. априла 2003. године у два оригинала на босанском/хрватском/српском, молдавском и енглеском језику. Сваки оригинални текст је једнако аутентичан. У случају разлика у тумачењу енглески текст биће мјеродаван.

ЗА БОСНУ И
ХЕРЦЕГОВИНУ
др. Драган Човић, с.р.

ЗА РЕПУБЛИКУ
МОЛДОВУ
Владимир Вороњин, с.р.